

*Postoji govor koji zaslužuje smrt.
Ne privikavaj usta gnusnoj neuljudnosti
da ne zažališ što si se rodio.
Tko se naviknuo na sramotne riječi,
neće se popraviti svega vijeka svoga.*

Ružne riječi, Knjiga Sirahova, Biblija, izd. Stvarnosti, Zagreb, 1969, str. 684/12-15.

ISSN 1331-3703

Zagreb, ožujak 2012. • Godina XVIII. • Broj 186

• Cijena: 5,00 kn

Premda neispunjenih zahtjeva, mljekari su povukli svoje traktore oslobodivši ceste za prometovanje

Bio je to prosvjed proizvođača mlijeka nezadovoljnih niskom otkupnom cijenom i neisplaćenim prošlogodišnjim poticajima u poljoprivredi.

Kad su mnogi već pomislili da bi nakon ukinuća povlastica za stjecanje mirovina saborskih zastupnika i drugih visokih dužnosnika, po logici stvari i redoslijedu promjena isticanih u predizbornoj kampanji, mogle slijediti mjere za povećanje zaposlenosti radnosposobnog stanovništva, a što je osobito prijeka i neodgodiva obveza u ostvarivanju uvjeta za povećanje životnog standarda stanovništva radom i održivošću mirovinskog sustava u kojem bi se smanjio postojeći negativni omjer broja umirovljenika i korisnika pomoći za nezaposlene u odnosu na broj zaposlenika; umjesto toga, bili smo dakle zapljusnuti petnaestodnevnom intenzivnim izvješćivanjem svih medija o prosvjedu proizvođača mlijeka nezadovoljnih niskom otkupnom cijenom (koju diktira »Dukat«) i neisplaćenim prošlogodišnjim poticajima u poljoprivrednoj djelatnosti odnosno njihovim nepravednim isplatama zbog čega su neki članci poljoprivrednih udruženja ponudili ostavku. Broj nezadovoljnih mljekara svakoga se dana povećavao pridruživanjem i ostalih poljodjelaca, ne samo stočara nego i ratara, ističući kako je nastupilo najteže vrijeme za selo o kojem se vlast ne brine pa ono svakim danom sve više propada umjesto da u njemu razvijemo vlastitu proizvodnju zdrave hrane koja bi po pristupačnoj cijeni mogla biti konkurentna i na europskom tržištu jer za takvu proizvodnju imamo optimalne uvjete. Umjesto povećanja

Srdačne čestitke za

U s k r s

svim umirovljenicama i umirovljenicima, osobito članstvu i čitateljstvu

SUH-a

U ovome broju:

**info.HZMO-a
Vodič HZZO-a
od 5. do 10. str.**

Nastavak na 2. str. →

Umirovljenice i umirovljenici dubrovačke Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske pohodili Kotor i Tivat te nazočili Festi sv. Tripuna (više na 3. str.)

Nastavak s 1. str.

zaposlenosti, broj nezaposlenih danomice se povećava.

Bez obzira na postojanje mogućnosti političke i stranačke usmjerenosti manipulacije s prosvjednicima, neshvatljivo je da se je prozvani ministar poljoprivrede, kao predstavnik aktualne vlasti, mogao toliko ignorirati odnositi prema prosvjednicima koji su predstavljali gospodarstvo kakvo je poljodjelstvo, osobito proizvodnja mlijeka, da odbijajući s njima razgovarati, ustrajava na tvrdnji kako utvrđivanje proizvođačke i otkupne cijene mlijeka nije u ovlasti državne uprave, tj. ministarstva. Naravno da u sustavu tržišne privrede država ne određuje cijene proizvoda, ali to ne znači da se ne smije pojaviti u ulozi zaštite pravedne podjele zarade proizvođača, prerađivača i potrošača, a ne (posebno svojom pasivnošću) dozvoliti odnosno omogućiti da cijenu, gotovo monopolistički, diktiraju prerađivači i trgovci prema svojim profilerskim izračunima na štetu proizvođača i kupaca bez kojih nema završetka procesa tržišnog ciklusa. Konačno, poljoprivreda nije samo najstarija organizirana ljudska djelatnost koju treba posebno njegovati i promicati, a koja je dugo bila i jedina pomno uobličena seoska proizvodnja, nego je i najbitnija u is-

hrani ljudi gdje istaknuto mjesto zauzima stočarstvo (»kravica što nas mlijekom hrani«) čijom pojavom nastaje zapravo u povijesti ljudskog roda prva velika podjela rada u drvnom agraru (lat. ager). Ravitkom društva razvijalo se i poljodjelstvo, a doradom i preradom mnogih poljoprivrednih proizvoda, razvija se i prehrambena industrija u kojoj, baš zbog njezina značenja u ishrani dojenčadi i dohrani starijih osoba, u razvijenim zemljama svijeta prednjače preradevine mliječnih proizvoda koje su podvrgnute posebnom nadzoru državne vlasti i brizi zdravstvenih institucija od provjere kvalitete namirnica do dostupnosti njihove cijene na tržištu uključujući i mogućnost sufinanciranja proizvodnje pojedinih proizvoda. Država je obvezna štiti svoje građane od pohlepe nezasićenih kapitalista. Oduvijek je zadaća poljodjelstva u životu ljudi bila mnogostruka, zato se njezina uloga ne smanjuje ni danas. Premda se u razvijenim državama smanjuje potok poljoprivrednog pučanstva, o razvitku agrara moraju skrbiti svi. **Agrar ne smije podleći stranačkim političkim manipulacijama nego se svi podjednako moramo brinuti o osiguranju hrane za prehranu stanovništva.** To nije samo zakonska nego je i moralna obveza pojedinaca i društva, neovisno o tome tko trenutno obnaša vlast ili se nalazi u oporbi. I svi imaju pravo na zaradu prema uloženom radu u skladu s pozitivnim moralno uobličanim zakonima, a ne prema nekim prevladanim staleškim položajima.

Poljoprivredna proizvodnja značajna je i kao tržište za plasman industrijske robe i potrebe reprodukcijskog materijala (gorivo, umjetno gnojivo, strojevi, energija...) te kao izvor radne snage za razvitak drugih privrednih djelatnosti. Većina razvijenih država koristi akumulaciju iz poljoprivrede za razvitak industrije i drugih grana nacionalnih gospodarstava.

Naše selo danas, na žalost, ne može biti izvor radne snage ni akumulacije kapitala jer na našem selu prevladavaju starija kućanstva gdje nema novorođenčadi, gdje je natalitet totalno opao, a to je posljedica dugogodišnjeg negativnog odnosa vlasti prema položaju seoskog stanovništva i radu uopće.

Nije potrebno evocirati onaj davni seoski život naših seljaka proveden u »magli tlake i kmetstva«; dovoljno je prisjetiti se udara izvedenih na selo, od proganjanja tzv. kulaka (rus. pov. pejor. = seljak čiji je posjed prelazio zemljišni maksimum) do isticanja krilatice ili parole kako se kod nas ne isplati ništa proizvoditi (zato sve što je moguće, treba rasprodati). A tko izvrši udar na vlastitu poljoprivredu, taj ne može očekivati napredak gospodarstva u državi ma u kakvom se svjetlu predstavljao publici.

Seljaka treba prvenstveno poštovati zbog njegova mukotrpnog rada (»Jer: orati je teško. Blago je dvoriti teško... Stoci treba sve da se postavi gotovo«... A »porezi natječu, nameti vuku... I vidi muž dobro da je on uvijek nekako najdonji... I šta ima od toga da mu je sve to jasno?« (napisao je M. Krleža u prvoj polovini 20. st.).

A pišući o zemlji jednakosti pred zakonom Volter (Francois-Marie Aronel), najsvestraniji duh francuskog racionalizma, istaknuo je da je strašno živjeti u državi gdje »većina sije, a manjina žanje« te da svi trebaju plaćati porez, »svatko prema visini svoga prihoda«, ali tako da se poreznom obvezniku u poljodjelstvu »nametne nizak porez koji takav ostaje za duže razdoblje bez obzira što se prihodi od zemlje povećavaju jer tako se nitko ne tuži«. A mnogim poljodjelcima koji su stekli znatan imetak nije ispod časti da i dalje obrađuju zemlju i timare stoku jer im rad donosi veliko bogatstvo i slobodu u bogatoj i sretnoj državi.

Iz povijesti je dakle moguće naučiti ponešto korisnoga i za sadašnost.

Nikola Kustić

Aforistički kutak

U proizvodnji mlijeka ne pokriva se ni trošak – tome zdravom napitku okus posta gorak.

Mljekari zatražili povećanje cijene o čem' pregovaranje nikako da krene.

Poljodjelski ministar poručio svima da posredničku ulogu u tome ne prima.

Na toj »mliječnoj stazi« profit svima mali, a povećana cijena nek se na djecu i starce svali.

U društvu kada nema međunarajstajnog sklada o napretku se nacije gubi svaka nada.

U ovome broju čitajte:

* Dubrovački umirovljenici, članice i članovi SUH-a, pohodili sv. Tripuna i grad Kotor	str. 3
* Većina umirovljenika pozdravlja politiku nove Vlade	str. 4
* Naše zdravlje	str. 11
* Festival »Zlatna dob«	str. 12
* Iz naših podružnica	str. 12 i 13
* Iz Tajništva SUH-a	str. 14 i 15

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske za izdavača:
v. d. predsjednika: Matija Voščun
tajnica: Zlata Toplak
glavni urednik: Nikola Kustić
pomoć. glavnog urednika: Biserka Budigam
tehnički poslovi, distribucija: Ante Efendić
Adresa Uredništva: Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, tel. i faks: 01/46 55 146, e-mail: suh@zg.t-com.hr
Priprema i tisak: Durieux d.o.o., Zagreb, Šulekova 23, tel. 2300-337, e-mail: graficka@durieux.hr
Temeļjem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. SUH je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Predsjedništvo Glavnog odbora SUH-a svojim zaključkom od 13. siječnja 2005. utvrdilo je cijenu glasila SUH: za pojedini broj 5,00 kn i za godišnju pretplatu 40,00 kn.

Predsjedništvo Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici 26. veljače 2009. imenovalo je Uredništvo glasila SUH u sastavu: Milica Čavkić, dr. Drago Droždjek, Vladimir Buršić, mr. Damir Jukica, Ivan Crnković, Mato Obradović, Ivan Sršen, Biserka Budigam i Nikola Kustić.

PIŠITE za SUH, za svoje glasilo! Svoje priloge pošaljite najkasnije do prvoga dana u mjesecu u kojem glasilo izlazi (u drugoj polovini mjeseca) na adresu: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10000 Zagreb ili e-mailom: suh@zg.t-com.hr. Priloge pišite kompjutorom ili pisaćim strojem i u proredu. Uz prilog navedite svoje ime i prezime, a ako ne želite da ga objavimo, uvažit ćemo vaš zahtjev. Anonimne priloge ne objavljujemo. Rukopise i fotografije (slike) ne vraćamo.

Dubrovački umirovljenici, članice i članovi SUH–a, pohodili sv. Tripuna i grad Kotor

Dubrovačka Podružnica Hrvatskog sindikata umirovljenika organizirala je u nedjelju 5. veljače 2012. godine izlet u Kotor i Tivat. Primarni je cilj bio nazočiti Festi sv. Tripuna u Kotoru, koja festa ima jako dugu tradiciju (dužu i od naše Feste sv. Vlaha). Stoga valja nešto reći o toj festi i tradiciji, kao i o sv. Tripunu (koji je nebeski zaštitnik grada Kotora) i njegovoj katedrali.

Sveti Tripun je rođen 232. godine u Frigiji u gradu Kampsadi u tadašnjoj rimskoj provinciji Apamei u Maloj Aziji. Tripun je već kao dijete ostao bez oca, pa se o njegovom kršćanskom odgoju brinula majka Eukarija. U progonstvu kršćana, koje je dekretom 249. godine rimski imperator Decije, kršćane su prisiljavali na prinošenje žrtve bogovima, a odbijanje je značilo tamnicu, mučenje i smrt. Tako je i mladi Tripun odveden iz mjesta rođenja u Niceju gdje mu je suđeno pred prefektom Akvilinom. Na upit Akvilina Tripun je priznao da je kršćanin izjavom: »Slobodan sam, a po uvjerenju kršćanin«. Nakon trodnevnog mučenja, kojim je trebalo prisiliti mladog Tripuna da se žrtvuje bogovima, odrubljena mu je glava. Njegovo tijelo bilo je preneseno u Kampasadu, a potom zemni ostaci u Carigrad, a iz Carigrada u Kotor, što potvrđuje i bizantski car Konstantin Porfirogenet navodeći u drugoj polovici X. st. da Kotor posjeduje i časti zemne ostatke svetog Tripuna mučenika. — Izvorno dan mučeništva sv. Tripuna je 2. veljače, ali zbog blagdana Svijećnice nije se slavio taj dan. U samom početku moći su se pronosile i slavio sv. Tripun 1. veljače, a godine 1594. (17. rujna) papa Klement VIII. odredio je slavljenje sv. Tripuna na dan 3. veljače (ali slavi se u nedjelju nakon toga dana da bi mogli sudjelovati i zaposleni i svi drugi koji radnim danom imaju obaveze).

Prva spominjana moći sv. Tripuna vežu se uz kotorskog građanina Andreu Sarcenisa, koji je donio moći sv. Tripuna u Kotor i u njegovu čast sagradio crkvu, a na

oltarskoj pregradi pronađen je datum 13. I. 809. godine, dok su prema drugom izvoru moći svetog Tripuna iz Carigrada u Kotor prenijeli mletački pomorci 13. I. 809. godine. To potvrđuje da Kotor već 1203 godine čuva moći sv. Tripuna, pa je prije tri godine, tj. 2009. godine, proslavljena tisućudvjestota obljetnica slavljenja sv. Tripuna i ta je obljetnica vidljivo označena na svećevnoj katedrali. Ove je godine dakle tisućudvjestotreći put proslavljen blagdan sv. Tripuna, a to ujedno potvrđuje i tradiciju Hrvata u Boki kotorskoj više od dvanaest stoljeća.

I ovogodišnja je proslava, kao i svake godine, bila svečana. Počela je (uz koracnicu limene glazbe i zvonjavu katedralnih zvona) dolaskom limene glazbe, trombunjera i Bokeljske mornarice na Trg sv. Tripuna ispred katedrale, gdje je Bokeljska mornarica (nakon ispaljivanja plotuna trombunjera i prijavaka njihovog admirala mjesnom ordinariju biskupu kotorskom msgr. Iliji Janjiću) odigrala tradicionalno kolo. — Nakon toga slijedila je svečana sveta misa koju je predvodio biskup kotorski msgr. **Ilija Janjić** uz koncelebriranje metropolita i nadbiskupa splitsko–makarskog msgr. **Marina Barišića** i biskupa msgr. **Ante Ivasa** i uz sudjelovanje katedralnog župnika don **Antona Belana** (koji je održao prigodnu dojmljivu propovjed) i većeg broja svećenika. Misno slavlje uzveličao je mješoviti pjevački zbor »Sveti Tripun« pod ravnanjem prof. **Nikše Čučića**. Misnom slavlju, kao i cijeloj proslavi, nazočili su između ostalih: veleposlanik RH u Crnoj Gori **Petar Turčinović**, ministar savjetnik u veleposlanstvu **Tvrtko Kačan**, konzulica prvog razreda **Katja Žarnić**, konzul RH u Kotoru **Andrej Santini**, predsjednik Hrvatske krovne zajednice »Dux Croatorum« **Zvonimir Deković** i predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore **Mirko Vičević**. — Nakon svečane mise slijedila je procesija ulicama grada s moćima sv. Tripuna, a nakon procesije ljubljenje moći sv. Tripuna u kate-

drali. — Na pravcu kretanja procesije nalazi se veći broj značajnih objekata kulturnopovijesne baštine grada Kotora (koje su sudionici procesije mogli usputno izvanjski razgledati) primjerice: palača Drago i Historijski arhiv (na Trgu sv. Tripuna), kula s gradskim satom, Kneževa palača s kulom Gradske straže, Francuski teatar i Arsenal (na Trgu od oružja), zatim crkva sv. Klare s franjevačkim samostanom, te crkva sv. Luke i crkva sv. Nikole (na Trgu sv. Luke).

Katedrala sv. Tripuna jedna je od najstarijih katoličkih i uopće svih crkava u Europi, pa je starija i od crkve Notre Dame u Parizu i Bazilike sv. Petra u Rimu. Njena izgradnja (na ostacima prethodnog hrama iz 9. st.) počela je 1124. godine, a dovršena je i posvećena 19. lipnja 1166. godine. Veličinom, ljepotom arhitektonskog sklada i drevnošću katedrala se od izgradnje isticala među brojnim kotorskim katoličkim crkvama (kojih je još u drugoj polovici 18. stoljeća bilo čak 30 i 7 samostana). Izvorni izgled katedrale izmijenjen je rekonstrukcijama nakon brojnih potresa koji su je znatno oštetili, osobito oni iz 1537., 1563. i 1667. g., a ovaj potonji je potpuno srušio zapadnu fasadu i romaničke zvonike, pa su Kotorani kroz 13 godina od 1671. do 1683. g. izvršili značajnu obnovu izgrađivši (od korčulanskog kamena) nove zvonike (u baroknom stilu), zapadnu fasadu i trijem s terasom. Zvonici su visoki 33 i 35 metara, a sjeverni je ostao nedovršen zbog teških ekonomskih prilika u Kotoru u to doba. U zvoncima je 5 zvona, najstarije je ono od 1670. g. — zavjetni dar Kotorana poslije velikog potresa od 1667.g. (koji je razorio i naš Grad). — Katedrala sv. Tripuna jedinstvena je po bogatstvu radova duhovne i svjetovne vrijednosti. U crkvi se između ostalog nalaze freske od 14. stoljeća i bogata riznica radova domaćih i venecijanskih zlatara (od 14. st. i kasnije). U Kotoru smo ostvarili i susret s članovima Hrvatskog građanskog društva Crne Gore — Podružnice Bar, koji su hodočastili svetom Tripunu u Kotoru, kao i dva dana prije svetog Vlahu u Dubrovniku.

Nakon kraćeg zadržavanja u Kotoru, pošli smo u Tivat do kojega vožnja (kroz tunel ispod lovčenskog ogranka Vrmac), traje desetak minuta. U Tivtu smo nakon objeda (u hotelu »Aurora«), zahvaljujući lijepom vremenu, mogli uživati u šetnji tivatskom obalom do velike marine i Gradskog parka, jednog od najvećih i najljepših u Boki kotorskoj s raznovrsnim stablima i raslinjem koje su pomorci donosili iz raznih krajeva svijeta.

Nakon toga je slijedio povratak kući s pozitivnim dojmovima o viđenom i doživljenom.

Kruno Koroman

Piše: mr. sc. **Damir Jukica**, predsjednik SUH-ova Odbora za gospodarstvo

Većina umirovljenika pozdravlja politiku nove Vlade

Sudeći prema rezultatima većine provedenih anketa, ali i pojedinačnih i skupnih izjava u medijima i po raznim javnim mjestima, hrvatski umirovljenici gotovo jednodušno podupiru gospodarsku, socijalnu i sveukupnu politiku Vlade premijera **Zorana Milanovića** koji je, može se to slobodno reći, u rekordnom roku, naprečac, nizom svojih uistinu državničkih nastupa i zrelih stajališta uspio praktički »razoružati« čak i svoje i Vladine najoštrije kritičare. Svi su oni bili prisiljeni priznati da ih je on ugodno iznenadio svojim konstruktivnim, a ne tek površnim stavovima i nadasve realnom politikom njegove Vlade koja, s jedne strane, uvažava nužnost sveobuhvatnih društvenih promjena, ali i, s druge, objektivnu nespremnost vrlo velikog broja naših sugrađana, pa i cijelih društvenih (pod)sustava, na primjenu tzv. šok-terapije koja, kao i svaka druga krajnost, ako se nestručno dozira, može rezultirati puno većom štetom od koristi, a kada je riječ o cijelim društvima, i njihovim teško popravljivim — slomom.

Pozitivnim ocjenama rada nove hrvatske Vlade, treba i to priznati, uvelike pridonosi još živo sjećanje većine građana Hrvatske na (ne)rad i ponašanje prethodnih HDZ-ovih vlada, napose **Sanaderove**, za koju sam se često i sam pitao je li joj prvenstveni — ako ne i jedini — cilj bio beskrupulozno bogaćenje njenih članova ili je prema nalogu nekog neprijateljskog centra moći, ona zapravo svjesno provodila program posvemašnjeg uništenja Lijepe Naše, program, kako to stručno naziva sociolog **Slaven Leticica**, njenog »zarobljavanja«: državu, naime, metaforički, a većinu njenih građana i doslovce zarobiti, pretvoriti u sluge ili, još gore, u roblju beščutnih i profita gladnih stranaca na čelu s našim vjekovnim kolonizatorima ili građane naprosto protjerati — ne **Martićevim** tenkovima, već lažnom državotvornom politikom, s rukom na srcu i figom u džepu. Kako su to činili izabranici, sudeći prema optužnicama DORH-a i USKOK-a, dugoprstog bivšeg premijera iz Dugoba otkrio nam je nedavno i heroj Domovinskog rata i ministar obrane

Ante Kotromanović objavivši kako je, primjerice, MORH u vrijeme dok su ga vodili **Berislav Rončević** i **Branko Vukelić** kupio strojeve za autopraonicu za 2,5 milijuna kuna, ali ih nikada nije stavio u funkciju. U državnoj autopraonici nikada nije oprano niti jedno vozilo MORH-a jer su se sva vozila redovno prala u onim privatnim, na što je potrošeno čak 2,5 milijuna kuna godišnje, odnosno ukupno oko 17 i pol milijuna kuna. To je, naravno, u ukupnom zbroju štete koju su HDZ-ove Vlade nanijele državi bila — kap u moru.

Da HDZ u neformalnoj, ali prema svojim učincima (pod)jednako razornoj pljački i uništavanju Hrvatske nije bio i ostao usamljen, potvrđuje, na žalost, niz primjera, među kojima se, kao tipičan, može navesti Zagrebački holding d.o.o. koji je, iako zapošljava 53 diplomirana pravnikar od kojih njih 19 ima pravosudni ispit i još 14 upravnih pravnikar, lani isplatio 9.250.400 kuna za 50 zagrebačkih odvjetnikar i odvjetničkih ureda koje je angažirao kao vanjsku pravnu pomoć! Na popisu su gotovo sva zvučna imena, među kojima i sadašnji ministar pravosuđa **Orsat Miljenić**, a jednostavnom matematičkom računicom ispada da je svakome od njih Zagrebački holding lani isplatio po 185.008 kuna. Tek pod pritiskom premijera **Milanovića**, za 2012. taj je trošak za vanjske odvjetnikare srezan na 5.198.365 kuna, a o koliko je uštedi riječ, najbolje govori podatak da je ova tvrtka 2009. godine za tu istu stavku isplatila gotovo 15 milijuna kuna!

Što se pak tiče dosadašnjih promjena u mirovinskom sustavu, aktualna je Vlada RH do sada donijela četiri mjere koje izravno utječu na visinu mirovina. To su: prvo, odmrzavanje usklađivanja mirovina s rastom plaća i troškova života; drugo, povećanje osobnog odbitka umirovljenikar s 3.200 na 3.400, pri čemu, doduše, nije prihvaćen zahtjev Hrvatske stranke umirovljenikar da se mirovine ne oporezuju do visine 3.600 kn; treće, ukidanje povlaštenih saborskih mirovina i, četvrto, uvođenje oporezivanje mirovina zaradenih u inimizemstvu. S obzirom na istodobni porast PDV-a, komunalnih i drugih troškova života, nije teško ocijeniti da će pozitivni učinci prvih dviju Vladinih mjera brzo biti neutralizirani.

Glede, pak, utjecaja sustava upravljanja mirovinskim fondovima na visinu sredstava za mirovine, najveći je problem pritom — neopravdano visoke naknade za upravljanje privatnim mirovinskim fondovima — i dalje nesmanjeno na djelu jer su, na žalost — opet velikim dijelom krivnjom prethodnih Vlada koje su, slabeći nacionalno gospodarstvo, urušavali i našu političku neovisnost — strane financijske institucije u našoj državi očigledno su ostale »nedodirljive«. Na žalost, 3 su od 4 obvezna i 4 od 6 dobrovoljnih mirovinskih fondova prošle godine poslovali s gubitcima jer je većina dionica i obveznica na svjetskom i domaćem tržištu, u koje su ovi fondovi uložili svoja sredstva, izgubila na vrijednosti. A glede još uvijek aktualne dileme što učiniti s novcem iz tzv. drugog mirovinskog fonda, treba, držim, pohvaliti Vladinu nesklopnost ideji HDZ-ovih »stručnjaka« da se, radi pravodobne isplate mirovina, novac iz drugog interventno »posuđuje« prvom stupu; i dalje su, nadalje, u manjini oni koji predlažu definitivno gašenje drugog stupa i prebacivanje svih u njemu do sada nakupljenih sredstava u prvi stup; Vlada RH svjesna je rizika uporabe ovih sredstava i za smanjivanje javnog duga (radi žurnog smanjenja vrlo štetne i po privatni sektor razarajuće nelikvidnosti), a zasad je bez većinske potpore i prijedlog njezina prvog potpredsjednikar **Radimira Čačića** da se novac iz drugog stupa uloži u privatizacijske i aktualne Vladine investicijske programe, čija je narav, na žalost, pretežito takva da će se u njih uloženi novac vratiti tek nakon dugog niza godina. Među rijetke se minuse aktualnoj Vladi mogu uvrstiti izostanak korekcija poreznog sustava koje bi oživjele danas posve neisplativu dobrovoljnu mirovinsku štednju i **Čačićevo** inzistiranje da Vlada, iako »prevrće svaku kunu«, financira i izgradnju novih 100 osnovnih škola »da bi svi učenikar mogli pohađati prijepodnevnju nastavu« i da bi — što i on i ostali zagovornikar ovog ekonomski apsurdnog, ali i za »Coning« vjerojatno unosnog projekta prešućuju — u poslijepodnevnim smjenama sve one suludo zjapile prazne.

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zajedno: ožujak 2012., godina V br. 3

SRETAN USKRŠ

Dragi umirovljenici, u očekivanju Uskrsa koji nam u radosti života navješćuje novo proljeće: obilježite ga radom i ljubavi. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje želi Vam sretan Uskrš.

U OŽUJKU 2012. POVEĆANJE POREZNOG ODBITKA NA MIROVINE NA 3.400 KUNA

Od 1. ožujka 2012. primjenjuju se izmijenjene odredbe Zakona o porezu na dohodak („Narodne novine“, broj 22, od 23. veljače 2012.)

U skladu s ovim izmjenama porezni odbitak za umirovljenike povećava se s 3.200 kuna na 3.400 kuna. Umirovljenici koji su do sada plaćali porez na dohodak (i prirez ako prebivaju na području gdje se obračunava prirez), od ožujka 2012. više neće plaćati porez (ako mirovina iznosi do 3.400 kuna) ili će plaćati manji porez nego prije (ako mirovina iznosi do 7.000 kuna). Zahvaljujući tomu, navedenim umirovljenicima povećat će se iznos neto mirovine u ožujku 2012. Ako je mirovina veća od 7.000 kuna, određenom broju umirovljenika povećat će se svota obračunatog poreza i prireza i smanjiti iznos neto mirovine u ožujku 2012.

U ožujku 2012. oporezivat će se mirovine, dodatak na mirovinu hrvatskim braniteljima i dodatak mirovini članovima HAZU-a, počevši od mirovine za veljaču 2012., a koji su veći od osnovnog osobnog odbitka koji za umirovljenike od 1. ožujka 2012. iznosi 3.400 kuna na poreznu osnovicu (mirovinska primanja umanjena za dodatni doprinos za zdravstveno osiguranje iz mirovine i osobni odbitak).

Za korisnike koji imaju uzdržavane članove obitelji, odnosno za osobe s invaliditetom, porezni odbitak veći je od 3.400 kuna.

Na poreznu osnovicu računa se porez prema sljedećim stopama:

POREZNA OSNOVICA	STOPA POREZA
do 2.200,00 kn	12%
iznad 2.200,00 kn do 8.600,00 kn	25%
iznad 8.600,00 kn	40%

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU OSTVARIVAT ĆE PRAVO NA MIROVINU PREMA ZOMO-U

Zakon o izmjenama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru objavljen je u „Narodnim novinama“, broj 12, od 26. siječnja 2012. i stupio je na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, tj. 3. veljače 2012.

Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru („Narodne novine“, br. 55/00., 107/01., 86/09., 91/10 i 49/11.) na poseban su način bila utvrđena prava iz mirovinskog osiguranja zastupnika u Hrvatskom saboru, tako što se pravo na starosnu mirovinu moglo ostvariti prije ispunjenja uvjeta prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 130/10 – pročišćeni tekst, 81/11 i 114/11.), uz određivanje mirovine u povoljnijem iznosu nego prema ZOMO-u.

Na temelju odredaba Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru, prava iz mirovinskog osiguranja pod povoljnijim uvjetima ostvarivali su još i suci Ustavnog suda Republike Hrvatske (članak 14. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, „Narodne novine“, broj 99/99., 29/02., 49/02. – pročišćeni tekst), glavni državni revizor (članak 14. Zakona o državnoj reviziji, „Narodne novine“, br. 70/93., 48/95., 105/99., 44/01 i 177/04.) i članovi Vlade RH (predsjednik, potpredsjednik i ministri) prema Zakonu o Vladi RH („Narodne novine“, broj 150/11.). Izmjenom Zakona zastupnici u Hrvatskom saboru ostvarivat će pravo na mirovinu nakon

prestanka zastupničkog mandata prema općem propisu o mirovinskom osiguranju, odnosno Zakonu o mirovinskom osiguranju, s time da se na mirovinu šaborskog zastupnika ne odnosi odredba članka 1.a Zakona o najvišoj mirovini („Narodne novine“, br. 162/98 i 82/01.).

Najviša mirovina zastupnika određuje se kao i osiguranicima kojima se mirovina određuje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Svir šaborskih zastupnika, suci Ustavnog suda RH, glavni državni revizor i članovi Vlade RH ubuduće će ostvarivati pravo na mirovinu u skladu sa Zakonom o mirovinskom osiguranju, kao i svi drugi osiguranci obuhvaćeni tim Zakonom.

OSNOVNI PODACI (u veljači 2012.)
MIROVINSKO OSIGURANJE

- **1 454 695 - osiguranika** od čega:
 - 1 211 872 - radnici kod pravnih osoba
 - 115 648 - radnici kod fizičkih osoba
 - 67 264 - obrtnici
 - 30 035 - poljoprivrednici
 - 22 559 - samostalne profesionalne djelatnosti
 - 5 987 - proizvođači osiguranje
 - 307 - osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu i hrvatski državljani zaposleni na teritoriju Republike Hrvatske kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu

- **1 214 715 korisnika mirovine**
- odnosi broja korisnika mirovine i osiguranika 1 : 1,20
- prosječna mirovina prema ZOMO-u iznosi 2.145,48 kn
- udio prosječne mirovine (prema ZOMO-u) u prosječnoj neto plaći za prosinac 2011. (5.493 kn) iznosi 39,06%

DOPLATAK ZA DJECU

- 217 036 korisnika doplatke za djecu za 405 277 djece
- prosječna svota doplatka za djecu (bez razlike za prethodne mjesace) iznosi 380,50 kn
- prosječna svota doplatka za djecu (s razlikama za prethodne mjesace) iznosi 354,73 kn

VODIČ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U OŽUJKU 2012.

Nakladnik: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
Za nakladnika: v.d. ravnatelja Siniša Varga, dr. med. dent.

NOVOSTI HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Novost je u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje da je za vršitelja dužnosti ravnatelja imenovan prim. **Siniša Varga**, dr. med. dent. Naime, dužnost ravnatelja Zavoda prestao je obavljati Tihomir Strizrep.

Ortopedska pomagala

Od 1. ožujka 2012. godine započela je primjena novog Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima donesenog na sjednici Upravnog vijeća Zavoda održanoj 14. prosinca 2011. godine, a u kojem je sastavni dio i novi Popis ortopedskih i drugih pomagala (u daljnjem tekstu: Popis pomagala).

Novim Pravilnikom unijete su neke novine u sustavu opskrbe osiguranih osoba ortopedskim i drugim pomagalima, proširen je popis pomagala, pojednostavljeno ostvarivanje prava i, što je najvažnije, osigurana je veća dostupnost u isporuci, kao i druge novine u korist osiguranih osoba.

Ujedno, regulirani su uvjeti i način na koji osigurane osobe Zavoda ostvaruju pravo na ortopedska i druga pomagala, također je uređen novi sustav ugovaranja i isporuke pomagala koji je uključivao natječaj i novi model ugovaranja maloprodajnih lokacija za isporuku pomagala, novi Pravilnik, novi Popis pomagala te uređenje sustava oglašavanja o pomagalima, bolju kontrolu kvalitete pomagala, te uvođenje odgovornosti propisivača pomagala i subjekata čija se pomagala nalaze na Popisu pomagala za propisivanje te bolju kontrolu rashoda na teret obveznog zdravstvenog osiguranja.

Za potrebu izrade Popisa pomagala Upravno vijeće Zavoda imenovalo je Povjerenstvo od devet članova koje je sastavljeno od stručnjaka različitih profila i koje je u suradnji sa stručnim službama Zavoda izradilo prijedlog Popisa pomagala.

Novi Popis pomagala sastoji se od 600 različitih generičkih pomagala, odnosno 1853 pomagala prema “zaštićenom” nazivu i više od 10 000 pojedinačnih modela pomagala.

Svakom od pomagala iz novoga Popisa pomagala pridruženi su sljedeći podaci:

1. redni broj	10. obveza vraćanja pomagala
2. šifra pomagala prema ISO 9999	11. jedinica mjere pomagala
3. nezaštićeni naziv pomagala	12. količina odobrenog pomagala
4. ime proizvođača	13. rok uporabe pomagala prema dobnim skupinama
5. nositelj upisa pomagala u očevidnik medicinskih proizvoda Agencije	14. jedinična cijena pomagala
6. zaštićeni naziv pomagala	15. klasa rizika pomagala
7. tko predlaže pomagalo	16. način proizvodnje pomagala (individualno/serijski)
8. tko propisuje pomagalo	17. mjesto isporuke pomagala.
9. tko odobrava pomagalo	

U Popisu pomagala navedeno je i oko 10 000 različitih modela pomagala, utvrđene su jasne smjernice za propisivanje pomagala na teret obveznog osiguranja, definiran je potreban minimalni standard pomagala, poboljšana je kvaliteta pomagala, te su utvrđeni mehanizmi za jednostavno i učinkovito ostvarivanje prava osiguranih osoba Zavoda na pomagala.

Popis pomagala podijeljen je u 17 grupa:

1. proteze za ruke	10. pomagala za urogenitalni sustav
2. proteze za noge	11. obloge za rane
3. potrošni dijelovi proteze za noge	12. pomagala za disanje
4. ortoze	13. pomagala za dijalizu
5. ortoproteze ielektronički uređaji	14. očna i tiflotehnička pomagala
6. ortopedske cipele	15. slušna i surdotehnička pomagala
7. pomagala za kretanje	16. pomagala za govor
8. pomagala kod šećerne bolesti	17. druga pomagala.
9. pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	

Prvu razinu ISO šifre pomagala predstavlja prvih šest znakova (grupa iz ISO 9999 šifrnika), sljedeća dva znaka predstavljaju grupu pomagala u Popisu pomagala, sljedeća dva znaka predstavljaju generički naziv pomagala, a zadnja dva znaka predstavljaju “zaštićeni” naziv pomagala.

Ona pomagala koja su u Popisu ostala pod generičkim, “nezaštićenim” imenom, imaju zajedničku ISO šifru s dvije nule na kraju šifre.

Sastavni dio Pravilnika su i nove potvrde:

1. o ortopedskim i drugim pomagalicama
2. o pomagalicama za šećernu bolest
3. o pomagalicama za obloge za rane
4. o dentalnim pomagalicama
5. o očnim i tiftotehničkim pomagalicama
6. o slušnim i surdotehničkim pomagalicama.

Potvrda o pomagalicama za šećernu bolest i potvrda o pomagalicama za obloge za rane su nove potvrde.

Nova potvrda o pomagalicama za šećer sada u točki 1. Podaci o pomagalicama, dijelovima pomagala i potrošnom materijalu iz iste skupine pomagala, sadrži opciju "zamjena propisanog pomagala nije dopuštena", što znači da kod prvog propisivanja pomagala, prema preporuci specijalista internista endokrinologa ili pedijatra endokrinologa, izabrani doktor na potvrdi može naznačiti da zamjena propisanog pomagala nije dozvoljena. Tada se u specijaliziranoj maloprodajnoj prodavaonici ili ljekarni propisano pomagalo ne smije zamijeniti za drugo istovjetno pomagalo.

Pomagalo propisuju izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite (opće/obiteljske medicine, pedijatrije, stomatologije i ginekolog), doktor specijalist određene specijalnosti ili ugovorni isporučitelj na za to predviđenoj tiskanici, prema zaštićenom nazivu pomagala ili također na odgovarajućoj tiskanici, prema generičkom nazivu pomagala. U Popisu pomagala označeno je i tko predlaže pomagalo, ukoliko je to potrebno. Osoba koja predlaže pomagalo, ukoliko je potreban prijedlog pomagala, dužna je priložiti specijalistički nalaz, otpusno pismo, kojim se utvrđuje postojanje medicinske indikacije kao osnove za ostvarivanje prava na pomagalo uz navođenje šifre i količine pomagala iz Popisa pomagala.

Pri propisivanju pomagala, osoba koja propisuje pomagalo obvezna je utvrditi jesu li ostvareni preduvjeti za ostvarivanje prava na novo pomagalo na teret sredstava Zavoda.

Sljedeća tromjesečna količina pomagala, može se propisati najranije 15 dana prije isteka roka uporabe ranije odobrene količine pomagala.

Tiskanice Potvrde o pomagalicama su dostupne doktoru koji propisuje pomagalo u elektronskom obliku, te se neće posebno tiskati. Pri ispisu tiskanice, doktor je ispisiše na papiru A4 obostrano, drugi format ili ispis na dva lista, smatrat će se nevažećim.

Isporučitelj pomagala obvezuje se da će potvrde – račune ispostavljati prema nadležnom područnom uredu izdavanja pomagala u roku 5 dana od dana kada je osigurana osoba preuzela pomagalo.

Doktor koji propisuje pomagalo obavezan je ispravno popuniti sva polja na tiskanici koja se obavezno moraju popuniti. Tiskanica treba imati originalan potpis i faksimil doktora koji propisuje pomagalo, te pečat ordinacije ili zdravstvene ustanove, ukoliko pomagalo propisuje doktor iz ugovorene zdravstvene ustanove.

Način dostave podataka i detaljan opis sloga bit će objavljen na web stranici Zavoda 7. veljače 2012. godine www.hzzo-net.hr, za poslovne partnere.

S popunjenom tiskanicom, osigurana osoba odlazi ugovornom isporučitelju (u maloprodajnu lokaciju ili u ljekarnu) podignuti propisano pomagalo, osim ako se propisano pomagalo isporučuje na kućnu adresu (respirator, koncentrator kisika, pomagala za dijalizu). Tiskanica potvrde o pomagalicama vrijedi 30 dana od dana potpisivanja, odnosno 30 dana od dana odobrenja te je osigurana osoba u tom roku dužna naručiti, odnosno preuzeti propisano pomagalo.

Zavod će s nositeljima upisa u očevidnik medicinskih proizvoda čija pomagala su uvrštena na Popis pomagala zaključiti ugovor o uvrštenju pomagala na Popis pomagala ali i dva nova ugovora: Ugovor o društvenoj solidarnosti i fiskalnoj odgovornosti, te Ugovor o etičkom oglašavanju o ortopedskim i drugim pomagalicama.

Zavod će s maloprodajnim lokacijama zaključiti ugovore o isporuci ortopedskih i drugih pomagala, sukladno rezultatima natječaja za sklapanje ugovora o isporuci ortopedskih i drugih pomagala. Popis ugovorenih maloprodajnih lokacija bit će objavljen na našoj web stranici.

Isporučitelj se obvezuje isporučivati pomagala isključivo u skladu s klasom medicinskog proizvoda iz rješenja Agencije za lijekove i medicinske proizvode o obavljanju prometa na malo medicinskim proizvodima, odnosno iz rješenja Agencije o upisu u očevidnik proizvođača medicinskih proizvoda.

Isporučitelj je sljedeća pomagala obavezan dostaviti osiguranoj osobi na kućnu adresu: sva pomagala za dijalizu, koncentratore kisika i respiratore. Ostala pomagala iz Popisa ortopedskih i drugih pomagala, isporučuju se sukladno članku 2. Pravilnika o pomagalicama.

Isporučitelj se obvezuje istaknuti naziv/naljepnicu da je ugovorni subjekt Zavoda na svim maloprodajnim lokacijama.

Slanje ortopedskih pomagala, običnom poštom, kurirskom dostavom ili nekom drugom vrstom dostave koja nije opisana u članku 2. Pravilnika nije dozvoljeno.

Isporučitelj se obvezuje na svim lokacijama iz stavka 5. ovog članka voditi materijalno i financijsko knjigovodstvo.

Isporučitelj se obvezuje isporučivati pomagala utvrđena u Popisu pomagala prema cijenama iz Popisa pomagala u skladu s odredbama Pravilnika o pomagalicama.

Osigurana osoba može kod isporučitelja nabaviti pomagalo veće vrijednosti od vrijednosti utvrđene u Popisu pomagala pod uvjetima i na način propisan člankom 17. Pravilnika o pomagalicama.

U slučaju isporuke pomagala veće vrijednosti, osigurana osoba se obvezuje potpisati izjavu o prihvaćanju isporuke i plaćanju razlike u cijeni pomagala koja je sastavni dio Potvrde o pomagalicama.

U slučaju isporuke istovrsnog pomagala, ali drugog pomagala u odnosu na ono koje je propisano, prema razini III podudarnosti, isporučitelj se obvezuje da će isporučiti pomagalo jednake ili niže cijene od propisanog pomagala.

Sastavni dio Popisa pomagala su i dentalna pomagala koja uključuju i ortodontske naprave. Popis i tekstualni dio Pravilnika koji se odnosi na dentalna pomagala nije se mijenjao u odnosu na do sada važeći Pravilnik.

Međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju

Inozemni osiguranici zdravstvenu zaštitu za vrijeme privremenog ili stalnog boravka na području Republike Hrvatske ostvaruju osnovom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju ili ostalih važećih hrvatskih pravnih propisa.

Većinom ugovora o socijalnom osiguranju u potpunosti je regulirano pitanje korištenja zdravstvene zaštite za sve kategorije osiguranih osoba (ugovori s Austrijom, Belgijom, Bosnom i Hercegovinom, Češkom, Italijom, Luksemburgom, Makedonijom, Nizozemskom, Njemačkom, Slovenijom, Srbijom, Crnom Gorom, Mađarskom, Poljskom, Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske) te je svakim ugovorom određen način korištenja zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog ili stalnog boravka na području druge države ugovornice.

U slučaju privremenog boravka na području Republike Hrvatske osigurane osobe iz navedenih država ostvaruju pravo na hitnu zdravstvenu zaštitu, koja se ostvaruje osnovom pojedinim ugovorom predviđene potvrde o pravu (npr. za austrijske osiguranike A/HR 3, za talijanske 111 I, dok slovenski, mađarski, češki i njemački osiguranici ostvaruju pravo osnovom europske kartice zdravstvenog osiguranja). Potvrdu izdaje nadležni inozemni nositelj zdravstvenog osiguranja koji i snosi troškove zdravstvene zaštite, dok je sama osoba dužna snositi samo sudjelovanje u troškovima zdravstvene zaštite (participaciju) sukladno hrvatskim pravnim propisima. Osigurane osobe iz Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Poljske ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu osnovom putovnice, s obzirom da su ugovori o socijalnom osiguranju s tim državama sklopljeni na principu reciprociteta, tj. troškove snosi država na čijem se području zdravstvena zaštita koristi. Osobe koje prebivaju na području Republike Hrvatske, npr. korisnici mirovina iz navedenih država i članovi njihovih obitelji kao i članovi aktivnih inozemnih osiguranika, pravo na zdravstvenu zaštitu ostvaruju u punom opsegu pod istim uvjetima i na isti način kao i ostale osigurane osobe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Pravo se ostvaruje osnovom ugovorom predviđene potvrde o pravu koju izdaje nadležni inozemni nositelj zdravstvenog osiguranja. Troškovi zdravstvene zaštite navedenih kategorija osoba obračunavaju se nadležnom inozemnom nositelju u stvarnim iznosima ili, ako je posebno dogovoreno, u paušalnim iznosima (npr. s Austrijom, Njemačkom, Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom, itd.). Pojedinim ugovorima o socijalnom osiguranju pitanje korištenja zdravstvene zaštite regulirano je samo za pojedine kategorije osoba (Francuska – samo za osobe koje prebivaju na području druge države i za izaslane radnike, Rumunjska – samo za privremeni boravak i Švicarska – samo za slučaj nesreće na radu) ili uopće nije regulirano (ugovorima s Bugarskom, Danskom, Norveškom, Slovačkom i Švedskom).

Ugovorima o socijalnom osiguranju također su regulirana pitanja obveze osiguranja i korištenja zdravstvene zaštite radnika izaslanih na privremeni rad na područje Hrvatske, za koje postoji mogućnost oslobođenja obveze osiguranja u Hrvatskoj uz predočenje dokaza o pripadnosti sustavu osiguranja druge države.

U primjeni ugovora o socijalnom osiguranju Služba za međunarodnu suradnju Direkcije Zavoda obavlja poslove tijela za vezu vezane uz obračun i nadoknadu troškova zdravstvene zaštite svih osiguranih osoba koje privremeno borave ili prebivaju na području druge države ugovornice, uključujući i obračun troškova zdravstvene zaštite nastalih kao posljedica ozljeda na radu. Poslovi obračuna obuhvaćaju zaprimanje obračuna troškova za zdravstvenu zaštitu hrvatskih osiguranika iz inozemstva, upućivanje tih obračuna u područne uredi na provjeru, prvenstveno statusa osiguranja u skladu s izdanim potvrdama o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu, objedinjavanje odgovora područnih uredi i mogućih reklamacija te upućivanje istih inozemnim tijelima za vezu.

U svezi s nadoknadom troškova zdravstvene zaštite inozemnih osiguranika korištene u Hrvatskoj Služba zaprima obračune područnih uredi Zavoda, objedinjuje ih prema inozemnim nositeljima zdravstvenog osiguranja i upućuje tijelima za vezu, isto postupi i kod reklamacija na obračune.

Troškovi za zdravstvenu zaštitu inozemnih osiguranika korištenu u Hrvatskoj ili hrvatskih osiguranika korištenu u inozemstvu obračunavaju se i nadoknađuju u stvarnim ili paušalnim iznosima pri čemu se postupci obračuna razlikuju, a tijek poslova kao i rokovi dostave obračuna i plaćanja regulirani su ugovorima o socijalnom osiguranju ili sporazumima tijela za vezu.

Obračun stvarnih troškova zdravstvene zaštite u pravilu se primjenjuje za obračun troškova zdravstvene zaštite korištene za vrijeme privremenog boravka na području druge države ugovornice. Ovaj se obračun primjenjuje i na osigurane osobe sa stalnim boravkom na području druge države ugovornice, ali je zbog brojnosti te kategorije osoba ugovorima je predviđena i mogućnost obračuna paušalne nadoknade troškova.

Niti jedan od ovih obračuna ne pretpostavlja razmjenu računa već se vrši osnovom ugovorenih obračunskih tiskanica. Međutim u slučaju obračuna stvarnog troška radi mogućih reklamacija i traženja pojedinog računa na uvid od strane nadležnog inozemnog nositelja, područni uredi dužni su čuvati i na zahtjev dostaviti svaki račun koji se obračunava na osnovi stvarnog troška.

Dijelom ugovora o socijalnom osiguranju, npr. s Austrijom, Njemačkom, Italijom i Slovenijom, predviđena je mogućnost upućivanja osiguranih osoba na liječenje u drugu državu ugovornicu osnovom rješenja Zavoda, što predstavlja znatnu uštedu budući da takvi dogovori predviđaju primjenu cijena liječenja utvrđenih za osiguranike te države, a ne znatno viših cijena koje strane zdravstvene ustanove naplaćuju stranim osiguranicima.

Kod izravne naplate troškova zdravstvene zaštite inozemnim osiguranicima na zamolbe inozemnih tijela za vezu Služba dostavlja obavijesti o cijeni naplaćenih usluga zdravstvene zaštite.

Obračun stvarnog troška za inozemne osiguranike koji privremeno borave u Hrvatskoj potpuno je automatiziran te prilagođen primjeni Europske kartice zdravstvenog osiguranja budući da je u Hrvatskoj i prije ulaska u Europsku uniju sa Slovenijom, Češkom, Mađarskom i Njemačkom dogovorena njezina primjena.

Za obračun stvarnih troškova zdravstvene zaštite osiguranika s prebivalištem u Hrvatskoj dovršen je projekt automatske obrade troškova uz automatsko pribrojavanje glavarina. Također je dovršen i projekt automatske obrade troškova zdravstvene zaštite inozemnih osiguranika korištene po osnovi međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju sklopljenih na načelu recipročnog pružanja zdravstvene zaštite uz automatsko pribrojavanje glavarina.

Obračun paušalnih troškova predviđen je za članove obitelji aktivnih osiguranika jedne države koji prebivaju u Hrvatskoj, te korisnike mirovine iz ugovornih država s prebivalištem u Hrvatskoj i članove njihovih obitelji.

Paušalni se troškovi obračunavaju jednom godišnje. Prema metodologijama utvrđenim sporazumima o paušalnoj nadoknadi svake se godine izračunava mjesečni paušalni iznos pojedinačno za svaku državu. Paušalna nadoknada troškova zdravstvene zaštite dogovorena je sa sljedećim državama: Austrijom, Slovenijom, Njemačkom, Nizozemskom, Francuskom, Makedonijom, BiH-Federacijom, BiH-Republikom Srpskom, Srbijom, Crnom Gorom. Kao i kod obračuna stvarnih troškova, zaprimaju se, kontroliraju i objedinjuju obračuni područnih ureda te se vode prepiske u svezi s reklamacijama s PU HZZO-a, kao i s inozemnim tijelima za vezu za zdravstveno osiguranje, uz izradu konačnih obračuna.

U funkciji brže i kvalitetnije obrade, a posebice kontrole obračuna troškova, kontinuirano se surađuje sa Službom za informatiku.

Službi za knjigovodstvo Direkcije tromjesečno se dostavljaju podaci o svim iznosima potraživanja i obveza stvarnih i paušalnih troškova te daju nalozi za plaćanje inozemnim tijelima za vezu, dostavljaju se razrade priljeva i plaćanja uz cjelokupnu dokumentaciju. Podaci Službe za međunarodnu suradnju i Službe za knjigovodstvo usklađuju se tromjesečno i godišnje. Po potrebi ova Služba surađuje i s državnom revizijom te izrađuje izvješća za Hrvatsku narodnu banku.

Izrađuju se godišnji planovi prihoda i rashoda te mjesečni planovi plaćanja prema inozemnim tijelima za vezu.

O otvorenim problemima, a posebice u svezi s neplaćanjima pojedinih država, obavještava se nadležno ministarstvo.

Priredile: **Veronika Laušić**, dr. med. i
Martina Furlan, dipl. jur.

Behterevljeva bolest (kočenje kralježnice)

Pod tim nazivom misli se na upalno kočenje kralježnice koje se razvija dugi niz godina, s akutnim kroničnim pogoršanjima (medicinski naziv je spondilartrosis ankilopoetika). Na kralješcima i na zglobovima kralježaka i rebara i na spojevima sveza stvaraju se koštane izrasline. Na žalost, bolest katkad zahvaća i velike zglobove. Upalni proces širi se tada na zglobove kuka, ramena i koljena.

Iako je od prvih istraživanja ove bolesti prošlo devet desetljeća, pravi uzrok još nije pronađen. To otežava liječenje i objašnjava zašto još nema djelotvorne prevencije. Ali bilo bi pogrešno pomiriti se s sudbinom zbog neriješenih problema. Suvremenim liječenjem i kombinacijom liječenja postiže se podnošljivo stanje što se tiče bolova i kretanja. Bolesniku je ipak omogućeno da se prilagodi radnom i društvenom životu.

Početak bolesti

Bolest se razvija uglavnom u muškaraca tridesetih godina, dakle u najproduktivnijoj dobi života. Udio žena koje boluju od Behterevljeve bolesti manji je od 20% posto.

Bolest ne počinje akutno i nema dramatičan tok. Razvija se podmuklo, pa je teško utvrditi točan početak.

Početni znaci bolesti potpuno su nekarakteristični. Postoji opći osjećaj da je čovjek bolestan, a nakon kratkog vremena nestane. Pojave se donekle podnošljive tegobe u području donjeg dijela kralježnice koje se povremeno šire u debelo meso, kukove i noge. Katkad se osjećaju i mukle tegobe između rebara, ali nestanu bez liječenja.

U početku bolesti izražena je pojačana osjetljivost kralježnice na potrese. Očituje se tako da se bolovi trenutačno pojačaju ili se jave novi ako bolesnik brzo silazi niz stepenice, ako naglo zakorači u neprimjetno udubljenje u tlu ili ako se vozi u kolima s tvrdim oprugama.

Faza prvih, većinom prolaznih znakova bolesti traje različito dugo. Obuhvaća razdoblje od 3 do 10 godina.

Bolest se širi

U daljnjem toku bolesti bolovi se usredotoče većinom u području križa ili zdjelice. Za vrijeme sjedenja bolovi su katkad prava muka. Javljaju se tegobe slične lumbagu i napadima išijasa. Tjelesna temperatura katkad je nekoliko dana lagano povišena. Neprestani bolovi pojačavaju se za vrijeme noćnog počinaka. Bolesnik se većinom budi rano ujutro i pokušava olakšati bolove hodanjem amo, tamo. Kasnije se razvijaju novi bolovi na prsnoj kosti i na petama, pridružuje se poteškoće u disanju, a opće pojave neugode se pojačaju. Bolesnik se tuži na umor, mnogo se znoji, nema teka i smršavi do desetak kilograma.

Dugo vremena su u prvom planu ledni bolovi koji se javljaju u određenim vremenskim razmacima. Istodobno se kralježnica postupno ali stalno sve više koči, ledni mišići otvrdnu poput daske. Gubitak

gipkosti u kralježnici otežava ili čak onemogućuje sagibanje (ako je upala zahvatila i kukove). Sve su tegobniji i pokreti prsnog koša za vrijeme disanja. Ali bolesnik nikada ne gubi dah jer prelazi na trbušno disanje što se lako zapaža. Pojačani pokreti ošita kod svakog udisaja izbacuju truh u obliku kugle. Zračenje pluća u gornjem dijelu tijela je kod takvog disanja doduše ograničeno, ali se poboljšava vježbama disanja. Vježbe su individualno prilagođene, ne koristi jednostavno prisiljavanje »udahnite zrak duboko!«

Bez dosljednog liječenja kralježnica se sve više koči. Kočenje je popraćeno savijanjem u obliku okruglih leđa (kifoza). To znači da se bolesnik više ne može uspraviti ili istegnuti. Kod jako savijene kralježnice više nije u stanju da gleda naprijed, vidno polje mu je suženo, a sposobnost orijentacije, osobito u cestovnom prometu, otežana.

Kad se glava više ne može slobodno pokretati zbog ukočenih vratnih kralješaka, bolesnik se dok pije, tijelom naginje unazad, a ako želi pogledati postrance, prisiljen je da se čitavim tijelom okrene u pravcu pogleda. Ako obole i veliki zglobovi trupa, pogorša se ravnoteža tijela. Bolesnik se kreće još samo sitnim koracima, a rukama maše unazad.

Liječenje

Na žalost još nema posebnog načina liječenja. U prvom se redu suzbijaju bolovi i pokušava usporiti sve slabije kretanje ukočene kralježnice i velikih zglobova. Pokušava se zakočiti ili posve smiriti i upalni proces.

Liječnik će izabrati vrstu liječenja, kombinacije liječenja i vremensko trajanje postupka. Sve to ovisi o stupnju bolesti i individualnim problemima bolesnika. Prvo mjesto u liječenju pripada vježbama, pojedinačno ili skupinama, ali uvijek prilagođenim snazi pojedinačnog bolesnika. Preduvjet za terapiju kretanjem je ublažavanje bolova i suzbijanje upale. Vježbe naučene pod vodstvom stručnjaka izvode se samostalno i kod kuće. Vježbanje kod kuće treba biti redovito i u trajanju od oko 20 minuta. U određenim vremenskim razmacima stručnjak kontrolira tehniku vježbanja i dopunjuje je ili proširuje u dogovoru s liječnikom. To je važno i zbog toga što jednolične vježbe bolesniku katkad dosade.

Liječenje vježbama bez bolova

Bitno je da liječenje vježbama ne smije uzrokovati nove bolove. Svaka bol, naime grči lokalne krvne žile i pogoršava prokrvljenje. Ako se o tome ne vodi računa, mišići će oslabiti usprkos vježbanju, a sve će se skratiti. Osim toga, ako su vježbe bolne, bolesnik se plaši takvog liječenja kod kuće. Razumljivo je da u tom slučaju vježbe nisu ni temeljite ni redovite.

Ako vježbe ne uzrokuju bolove ili su tik ispod granice bola, bolesnik će se radovati poboljšanju i doživjeti osjećaj uspjeha.

Istezanje i opuštanje

U vježbama u bolnici i kod kuće određeno mjesto pripada istezanju. Primjenjuje se tamo gdje treba spriječiti ili ukloniti skraćivanje vezivnog tkiva. Kod *Behterevljeve bolesti* istezanjem se suzbija povijanje kralježnice i krivi položaj velikih zglobova. Uz vježbe na prečkama (licem prema zidu) u obzir dolazi opuštanje na dobro tapeciranim strunjačama. Tijelo bolesnika treba biti zagrijano i za vrijeme ležanja ostaje toplo. Ako ukočenost kralježnice još dozvoljava, bolje je ne upotrijebiti jastuk pod glavom. Za opuštanje kralježnice vrlo je prikladno »hodanje na četiri noge«: bolesnik se spusti na oba koljena i na obje šake, kralježnica visi u velikoj mjeri rastećena između ramenog i zdjeličnog pojaša. Bolesnik se kreće »u križ«: pokreće ruku i koljeno suprotne strane. Vježbe pužanja imaju raznih oblika.

Vježbe povezane s potresima ili udarima nadražuju bolesno tkivo. Stoga nepovoljno djeluju nagli pokreti, skakanje u mjestu, trčanje, hvatanje teške lopte i sl. Zamahivanje loptom, štapom ili čunjem prikladnije je za održavanje ili poboljšanje preostale pokretljivosti. Ali svaki prisilan pokret djeluje suprotno!

Liječenje u »kupkama za kretanje« pogodno je za bolesnike sa znatno ograničenim kretanjem. Zbog uzgona vode potrebno je manje snage, pa bolesnik bez mnogo muke izvodi još sačuvane pokrete u svim pravcima. Ne treba podcijeniti ni djelovanje tople vode na prokrvljenje i opuštanje mišića. Ali voda treba biti topla najmanje 32 stupnja Celzija.

Ako je opuštanje uspjelo, postignuta sposobnost kretanja osigurava se vježbanjem mišića. I tu vrijedi načelo: Ne smiju se uzrokovati novi bolovi! Na uznapredovalom stupnju bolesti cilj liječenja je usporavanje sve većeg gubitka pokretljivosti. Ako je kralježnica potpuno ukočena, to stanje nije moguće promijeniti sredstvima fizikalne terapije (vježbanjem).

Kontrola uspjeha liječenja

Tjelesno naprezanje, prehlada, vlaga od kiše ili propuh pojačavaju znakove bolesti. Zato valja pravodobno kontrolirati radno mjesto bolesnika od Behterevljeve bolesti i po potrebi ga i mijenjati. Ako preostala radna snaga bolesnika zahtijeva mijenjanje vrste rada, o tome odlučuje komisija za rehabilitaciju.

Korisno je ako bolesnik bude povremeno pregledan i liječen u savjetovalištu za reumatizam ili ako se tok liječenja kontrolira u nekoj dispanzerskoj skupini. Dispanzerska njega je važan način medicinske rehabilitacije i usklađuje pravodobno sve prijeko potrebne mjere za najbolje moguće liječenje bolesnika.

Prof. dr. W. Arendt

Iz časopisa »Naše zdravlje
br. 11–12/1988.

Piše: **Biserka Budigam, prof.**

Sporazum o održavanju Festivala »Zlatna dob«

Znamo da je ova godina u Europi proglašena »Godinom aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti« i da će se i u našoj zemlji obilježavati nizom manifestacija. Tijekom godine naročito će biti u žiži zanimanja upravo sadržaji koji uključuju aktivno starenje i međugeneracijsku solidarnost. Ove aktivnosti promiču i u svojim programima realiziraju udruge umirovljenika i starijih osoba tijekom cijele godine, a naročito se prigodno održavaju manifestacije uz Dan starijih osoba 1. listopada svake godine.

Ove su godine: Klub umirovljenika Zagreb, Matica umirovljenika Hrvatske–Matica umirovljenika grada Zagreba, Sindikat umirovljenika Hrvatske—grada Zagreba i Zaklada »Zajednički put« u povodu obilježavanja Europske godine aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti proširili svoju djelatnost, u cilju održavanja vitalnosti starijih odoba, povećanja njihove aktivnosti u društvu i uklanjanja prepreka među generacijama, te su u svrhu promicanja mudrosti, iskustva i potencijala starije generacije« zaključili »Sporazum o održavanju festivala »Zlatna dob«.

Tim je sporazumom dogovoreno da će se ove godine organizirati 1. listopada u Zagrebu spomenuti festival uz gostovanje jedne od županija RH u namjeri da u idućim godinama festival preraste u tradiciju na nacionalnoj razini.

U pripremi zaključivanja ovog Sporazuma, predsjednik Republike Hrvatske dr. sci. **Ivo Josipović** prihvatio je pokroviteljstvo festivala i njegovo svečano otvaranje.

Sudionici Sporazuma uputit će poziv gradonačelniku grada Zagreba da prihvati partnerstvo i supokroviteljstvo u organizaciji i realizaciji festivala. Grad Zagreb je do sada organizirao niz aktivnosti u povodu obilježavanja Dana starijih osoba.

Isto tako, »sudionici Sporazuma, pozvat će na suradnju i druge udruge iz nevladinog sektora, kao i nadležna ministarstva Republike Hrvatske u čijem su djelokrugu programi i politika iz područja međugeneracijske solidarnosti i zaštite starije populacije«.

Osnovan je i Organizacijski odbor koji će imenovati predsjednika i odrediti zaduženja pojedinih članova, te supervizor programa koji će koordinirati aktivnosti s protokolima Predsjednika Republike i drugim institucijama koje će biti pozvane na festival.

Organizacijski odbor će predložiti »Program festivala koji će pored kulturno–umjetničkog programa i zabavnih aktivnosti u Koncertnoj dvorani »V. Lisinski« i na otvorenim prostorima grada Zagreba, sadržavati i okrugle stolove radi predstavljanja politike, programa i stručnih stavova vezanih za izazove aktivnog starenja, značenja cjeloživotnog obrazovanja i usluga za poboljšanje kvalitete života starijih građana.«

Sporazum je zaključen 2. ožujka 2012. godine.

Prilikom potpisivanja sporazuma dogovoreno je da će se 14. ožujka održati sjednica Organizacijskog odbora. Predstavnica SUH–a za grad Zagreb je gđa **Biserka Budigam** voditeljica projekta Festivala »Zlatna dob« je gđa **Zdenka Ninić**, a supervizor projekta je g. **Silvano Hrelja**.

Nacrt kulturno–umjetničkog programa predložit će predstavnica Matice umirovljenika grada Zagreba gđa **Marija Kalebota**.

Smatramo da će ovaj festival pokazati najbolje aktivnosti i preokupacije starije generacije, da će ukazati, u okviru organiziranja tema za raspravu, na probleme koje imaju stariji s obzirom na položaj u društvu i na odnose s institucijama, ali isto tako i upornost, mudrost i strpljivost u svladavanju životnih teškoća koje donose godine. Mislim da bi, možda, trebalo raspraviti o tome da li društvo uopće čini dovoljno za naše aktivnije i sretnije starenje i postoji li i u kojoj mjeri doista međugeneracijska solidarnost i kako je poboljšati.

Bilo bi svakako dobro da postoji i jedno događanje za starije osobe na nacionalnoj razini.

Za sada želimo dobar početak na realizaciji ovog sporazuma i još bolje rezultate u njegovoj provedbi.

Granešinski Novaki – nova Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske

U subotu 25. veljače 2012. godine održana je Osnivačka skupština Podružnice SUH–a Granešinski Novaki u prostorijama Mjesne samouprave u Novačkoj ulici 200. Već pri samom dolasku začudila me vrlo lijepa, nova zgrada samouprave, a isto tako i unutrašnji prostori koji su na raspolaganju stanovnicima ove mjesne zajednice. Atmosfera je bila vesela već od ulaska, ali i svečana.

Skupštinu je otvorila gđa **Vesna Turčin** koja je rukovodila i njezinim cjelokupnim radom. Osnivačka skupština započela je himnom »Lijepa naša«. Potom je minutom šutnje odana počast svim preminulim članovima Udruge umirovljenika i našim braniteljima. Gđa **Barica Čuček**, predsjednica, pozdravila je sve prisutne i posebno je zahvalila gostima koji su prisustvovali skupštini.

Gđa **Vesna Turčin**, tajnica, obavijestila je prisutne o prekidu suradnje s Udrugom umirovljenika Dubrava i kratko obrazložila razloge istupanja, te dala prijedlog na javno glasovanje. Prisutni su dizanjem ruku javno prihvatili prijedlog o istupanju iz Udruge Dubrava.

Izabrana su radna tijela Podružnice: predsjednica **Barica Čuček**, članovi Predsjedništva: dopredsjednik **Stjepan Čuk**, tajnica **Vesna Turčin**, blagajnica **Vesna Kelčec–Pester**, članovi: **Božidar Kelčec**, **Mirjana Volđin** i **Tanja Cik**. Nadzorni odbor: **Dragica Čuk**, **Pavica Kelčec** i **Franjo Filipec**.

Tijekom službenog dijela Skupštine vladala je radna atmosfera, prisutni su konstruktivno i ozbiljno, kratko, ali sadržajno izlagali svoje prijedloge i primjedbe. Usprkos dugom dnevnom redu rad Skupštine potrajao je nešto malo više od jednog sata. Tada je počeo domjenak uz pjesmu **Zvonimira Sruka**, koji je volonter i koji organizira plesna druženja u domovima za stare i nemoćne. I ove godine bio jedan od troje predloženih za dobivanje »volonterskog Oskara« za 2011. godinu u gradu Zagrebu.

Nakon bogate zakuske najhrabriji, ali i najodgovorniji, nova predsjednica Podružnice **Barica Čuček** i njen kolega predsjednik Podružnice SUH–a **Miroševac, Krešimir Šušković** otvorili su ples. Ubrzo je atmosfera postala vrlo vesela i opuštana.

Zadivljena sam bila, ali i sretna, jer sam shvatila da ova druženja starijih osoba u lokalnoj zajednici za njih znače sigurnost i mir, radost i opuštanje, sretnije življenje u ovim recesijskim vremenima.

Ovdje su svi dugogodišnji stanovnici i poznaju se od djetinjstva, pomažu jedni drugima, zajednički dijele brige i radosti, slave rođenja, ali i prate svoje bližnje na odlasku iz ovozemaljskog života. Jedan mlađi (50–ak godina ili čak manje) gospodin mi je rekao da se rodio, doma u kuhinji, u kojoj su se rađali i njegovi predci, a u kojoj on još i danas živi. Kad smo nazdravljali vinom, prisutni su se sjetili i da je vino za ovo druženje darovao gospodin koji je sahranjen dan ranije. I kobasice je darovao mjesni mesar. U pomaganju svojim bližnjima u potrebi uključuju se u rad Župnog Caritasa uz svesrdnu pomoć i mjesnog župnika.

Ovo je možda i jedna od prvih izbornih skupština koje se moraju do srpnja održati u svim podružnicama SUH–a, kako bi se tijekom jeseni završio izborni ciklus i za novo čelništvo SUH–a.

Ovoj Podružnici treba poželjeti dug i uspješan rad na zadovoljstvo i korist svih stanovnika mjesne zajednice Granešinski Novaki.

Biserka Budigam

Članovi Sindikata umirovljenika — Podružnice Dubrovnik na izletu u Hercegovinu

Dubrovačka Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske organizirala je jednodnevni izlet potkraj prošle godine u Hercegovinu. Na ovome izletu umirovljenici su prvo posjetili već u cijelome svijetu poznato marijansko svetište Međugorje, zatim Etno selo Herceg (blizu Međugorja) u kojemu je prikazana kamena izvornost i tradicija hercegovačkog kraja, te vodopad »Kravica« na rijeci Trebižat koji posjetitelje oduševljava svojom raskošnom ljepotom, čak i sada kada je, zbog dugotrajne suše, smanjena njegova opsežnost i prštava raskošnost za više od polovice. Uz ostalo, posjetili smo i uz stručno vođenje razgledali muzej i galeriju »Majka« u Franjevačkom samostanu (sv. Ante Padovanskog) na Humcu, gdje se među mnogobrojnim vrlo vrijednim muzejskim eksponatima nalazi i Humačka ploča (koju struka naziva i Bašćanska ploča južnih Hrvata), a u galeriji se nalazi više od 400 umjetničkih djela niza vrhunskih umjetnika.

Zorana Koroman

Na konferenciji za novinare članovi SUH-a pozvali kolege umirovljenike da izađu na referendum

Sindikata umirovljenika Hrvatske, Podružnica Krapina uoči referenduma za ulazak u Europsku uniju, na konferenciji za novinare pozvali su sve umirovljenike i članove Sindikata da se odazovu i daju glas za pristupanje Europskoj uniji.

Umirovljenici su prije održanog referenduma dobili niz informacija o svemu što im donosi Europska unija, i na njima je da daju glas za svoje bolje sutra, da glasaju prema svom nahodjenju. Brošure pod nazivom »Ja sam europska umirovljenica i ja sam europski umirovljenik« svim članovima podijelio je Sindikat umirovljenika Hrvatske — istaknuo je **Dragutin Jugec**, povjerenik Sindikata umirovljenika Hrvatske za Krapinsko-zagorsku županiju.

Zbog lošeg vremena morali smo odgoditi izlet odnosno druženje u Ivancu, ali smo već sada popunili kvotu za ljetovanje na otoku Pagu naših pedeset umirovljenika.

Šaljivci i veseljaci, dobro nam došli!

Udaljoj prošlosti, kada još nije bilo pisane književnosti, postojala je tzv. usmena književnost. Nastajala je od nenađenih stvaralaca i prenosila se usmenom predajom kroz prostore i vrijeme, s pokoljenja na pokoljenje. Brojni prepričavatelji su je izmjenjivali te je postala općom, narodnom svojinom. U narodnoj književnosti nastali su i šaljivi likovi. Neki od njih preneseni su kasnije i u pisanu književnost. Oni još i danas »žive« u narodu, zbog ljudske potrebe za vedrinom, za smijehom.

»Svaki grad uz naše more ima svoga Lera...« pjevaju nam Dubrovački trubaduri. A tko je taj Lero? Veseljak i vragoljan, smatran vedrim duhom dalmatinskih krajeva.

U zapadnoj Europi pojavio se pa proširio lik zvan Till Eulenspiegel (til ojlenspiĝl), potucalo i vragoljan. U našoj književnosti starim je kajkavskim narječjem opisan lik Petrica Kerempuh, »svetski potepuh« (lutalica, skitnica) vragoljan. Ovjekovječio ga je naš vrhunski pisac Miroslav Krleža u svome djelu Balade Petrice Kerempuha. No, balade nisu vedre pjesme pa je Petrica nadasve buntovnik protiv okrutnosti vlastodržaca prema puku. (»Ni med cvetjem ni pravice...«) On predstavlja tzv. »galgenhumor«, tj. gorki humor pod vješalima (»galgami«), »crni humor«. Kipar Vojin Bakić izradio je spomenik s likom Petrice Kerempuha, postavljen na zagrebačkoj tržnici Dolcu.

Unašem jeziku ima izobilje naziva za osobe, koje zabavljaju druge kazivanjem šala, izvođenjem psina /nestašluka/ vragolija /nepodopština, spačaka/ huncutarija... Među njima ima i naziva iz tuđih (stranih) jezika—tuđica. Neki od naših naziva su šaljivac, vragoljan, spadalo, nestaško, obješenjak, huncut (kajkavski). Iz turskog su jezika ugursuz i mangup, iz njemačkog gauner i falot te vicmaher (kazivatelj i stvaralac šala—viceva). Iz talijanskog jezika su fakin i berekin. Lakrdijaš i komedijaš iz latinskog, kao i klaun iz engleskog, mogu biti i zvanja. U drevnim kraljevskim dvorovima stalnu su ulogu zabavljača igrali dvorjani zvani »dvorske lude«.

Na razini pučkih šala kod nas su poznati Ero, Sosa i Lala, Mujo i Haso, Bobi i Rudi. Evo prisjeta na zadnji »dvojac«!

Bobi i Rudi sretnu se na ulici, a Rudi će odmah: »Bobi, kakve to imaš cipele? Jedna je smeđa, a druga crna!« Bobi ih pogleda pa reče: »Čudno! Doma imam još jedan takav par!«

Neka ovi šaljivci »žive« nadalje s nama — trebamo ih da nam kojiput osvijetle mrke trenutke.

Šala

»On« i »Ona« u budućnosti

Susrelo se dvoje ljudi.
»Volim te« otipka jedno.
»I ja tebe« otipka drugo
»Poljubi me« otipka jedno.
»I ti mene« otipka drugo.
»Cmok, cmok« otipka jedno i drugo

Kornelija Šarinić, prof.

Predsjedništvo Sindikata umirovljenika Hrvatske pozdravlja što će s mirovinama za ožujak stići i tri godine očekivana blaga povišica na koju umirovljenici imaju pravo zbog usklađivanja mirovina prema porastu životnih troškova i plaća. Na žalost, sve su glasnjiji prijedlozi da se mirovine počnu usklađivati samo s troškovima života, iako je poznato da je dostojna razina mirovina osigurana samo u onim zemljama u kojima se mirovine usklađuju prema plaćama (npr. Njemačka) ili mješovitim modelom koji uključuje i rast plaća — kao u Finskoj, Slovačkoj, Češkoj, Švicarskoj). Stoga se SUH i SSSH/Sa-

Priopćenje Sindikata umirovljenika Hrvatske: Ubrzanim tempom — prema posvemašnjem siromaštvu umirovljenika!

vez samostalnih sindikata Hrvatske i dalje zalažu za usklađivanje (*indeksaciju*) mirovina s porastom plaća.

Sindikat umirovljenika izražava opravdanu bojazan zbog sve izrazitijeg pada mirovina, i sve većeg, nekontroliranog rasta troškova života, koji je započeo odmah po najavi povećanja PDV-a, a osobito zbog skoka troškova stanovanja, komunalija, prijevoza (osobito u gradu Zagrebu) i prehrane. To još više gura u bijedu oko 60 posto umirovljenika, sve one koji mjesečno dobiju manje od 2.000,00 kuna. Čak i Svjetska banka to smatra izuzetno kritičnim stanjem, a smanjivanjem socijalnih davanja, rizik od siromaštva starijih još više raste. Kad se tome doda smanjivanje stope doprinosa za zdravstvo s 15 na 13 posto, realno je očekivati i smanjivanje opsega i kvalitete zdravstvenih usluga starijima.

Poznato je da se u Hrvatskoj i u godinama visokog ekonomskog rasta, razina siromaštva nije smanjila, a sada kao da jurećim vlakom klizi prema dnu. Predsjedništvo Sindikata umirovljenika Hrvatske stoga smatra da mirovine treba uskladiti prema plaćama, a neoporezivu osno-

vicu za umirovljenike treba hitno povećati na 3.600,00 kuna, jer korekcija na samo 3.400,00 kuna ne kompenzira prosječno smanjenje mirovina. Potrebno je također ukinuti i neshvatljiv zdravstveni doprinos od tri posto koji nepravedno plaća dio umirovljenika.

Na današnji dan, 28. veljače 2012. godine, prosječna mirovina u Hrvatskoj iznosi 2.145,48 kuna, što znači da udjel prosječne mirovine u prosječnoj **bruto** plaći doseže samo 26 posto. Na žalost, u medijima razni navodni stručnjaci udjel mirovine u prosječnoj bruto plaći u Hrvatskoj ponosno uspoređuju s udjelom u **neto** plaći u drugim europskim zemljama, i time stvaraju sliku prividnog dobrog stanja i humanosti. Hrvatski umirovljenici koji su svoje mirovine zaradili radom i uplatama doprinosa, na dnu su europske ljestvice po visini mirovina. Pa ako oni i ne budu najbucniji na ulicama — **kad krenu socijalna nezadovoljstva — bit će najmasovniji.**

v.d. predsjednika SUH-a
Matija Voščun

Mogućnost kupnje proizvoda i ostvarenja usluge za članice i članove Sindikata umirovljenika Hrvatske po povoljnijoj cijeni

Na prijedlog SUH-ova Odbora za gospodarstvo i Komisije za sklapanje ugovora o suradnji s poslovnim partnerima SUH-a na čelu s gospođom **Milicom Čavkić**, zamjenicom predsjednika SUH-a, Sindikat umirovljenika Hrvatske je u proteklom razdoblju sklopio ugovore ili dogovore o povlasticama koje članice i članovi SUH-a mogu koristiti prigodom kupnje proizvoda i plaćanja usluga u sljedećim tvrtkama:

A) Ljekarne

1. Ljekarne Arbanas, Zagreb, Korčulanska 2, OIB 99753377512 — 10% popusta na sve preparate i lijekove koji nisu na listi HZZO-a i sanitetski materijal (za inkontinenciju)

2. »Ljekarne Zagrebačke županije«, Velika Gorica, M. Magdalenića 1, 01/6251-811 — 10% popusta na cjelokupni tzv. šareni asortiman (OTC)

3. Medikor d.o.o., OIB 6783378582 — Zagreb, Nova cesta 52, 01/3689-666 — 10% popusta na proizvode OMRON uz mogućnost obročne otplate: tlakomjeri, inhalatori, EKG, termometri i dr.

4. Zdravstvena ustanova Ljekarne Tripolski, Osijek, J. J. Strossmayera 14, 031/207-808 — 10% rabata za kupnju robe uz gotovinsko plaćanje

B) Centri za liječenje i zdravstvenu rehabilitaciju

1. ZTC Banja Vrućica, Bosna i Hercegovina, tel. 378/53410030 — 10% popusta na usluge uz mogućnost obročne otplate

na kardiovaskularni i reumatološki program usluge

2. Krapinske toplice, Antuna Mihanovića 2, tel. 049/202-202, 4917 Krapinske toplice, OIB 85330162257, KRASS hotel 049/232-322

a) za skupne korisnike 15% popusta od utvrđene cijene smještaja

b) za pojedinačne korisnike 10% popusta na utvrđene cijene smještaja

c) za sve korisnike: cijena smještaja uključuje neograničeno korištenje bazena i fitness dvorane

3. Bizovačke toplice d.d. Bizovac, Sunčana 39, OIB 63800988103, tel. 031/685-100 — korištenje usluga smještaja u hotelu »Termia« s dvije zvijezdice, popustom, tako da puni pansion u jednokrevetnoj sobi iznosi 250,00 kn, a u dvokrevetnoj sobi 225,50 kn

4. RME Terme Tuhelj d.o.o., Tuheljske toplice, Ljudevita Gaja 4, tel. 049/ 203-754, popust tretmana uključen je u cjenik usluga za umirovljenike — članove SUH-a

5. Stubičke toplice, Hemerson d.o.o. Gupčeva zvijezda 3, Hotel Matija Gubec, Stubičke Toplice, V. Šipeka 31, tel. 049/282-403

1. boravak na bazi polupansiona po cijeni 220,00 kn po osobi dnevno

2. boravak na bazi punog pansiona po cijeni 240,00 kn po osobi dnevno

U cijenu usluga uključen popust.

6. Poliklinika Medikol, Zagreb, Voćarska 106, tel. 01/4594-772, fax 01/4594-717

sve usluge sistematskih pregleda za skupinu umirovljenika — definirane u prilogu

7. SimBex d.o.o., Andrije Hebranga 10, 10000 Zagreb, OIB 70527135053

SimBex d.o.o. članovima SUH-a osigurava besplatna predavanja i besplatna mjerenja po dogovorenom rasporedu te 10% popusta na kompletan prodajni asortiman proizvoda i usluga

8. Optika Argus, Poljička 1, 10000 Zagreb, OIB 66380610211 — 12% popusta na kupnju robe i usluga iz asortimana tvrtke i pružanje stručnih usluga + 3,5% na gotovinsko plaćanje

9. Optika Visus, d.o.o., Osijek, Stjepana Radića 10, tel. 031/213-470, OIB 98892286877 — 30% rabata na kupnju višejakosnih (progresivnih, bifokalnih, dioptrijskih naočala), 20% rabata od ukupne vrijednosti za kupovinu svih jednojakosnih dioptrijskih naočala

C) Proizvodnja i distribucija poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i živežnih namirnica

1. NAMA d.d. u stečaju, Zagreb (Ilica i Kvaternikov trg) tel. 01/4803-111, 2382-111 ponudeni popusti 5% na ukupnu vrijednost kupljene robe uvjetovano gotovinskim plaćanjem u punom iznosu

2. Perutnina Ptuj, Pipo d.o.o. Čakovec, Rudolfa Steinera 7, 040/372-839 — 10% popusta na kupnju proizvoda uvjetovano gotovinskim plaćanjem

Nastavak na 15. str. →

Nastavak s 14. str.

D) Odmor i rekreacija

1. Željezničko ugostiteljstvo d.o.o. Zagreb, 01/6695-425 — usluge smještaja članovima SUH-a i poslovnim partnerima prilikom službenog ili privatnog boravka u hotelu »Dora« Zagreb, hotelu Porin, Zagreb, hotelu Mursa Osijek i prenoćištu Željezničar Split pružaju se prema posebnim cijenama (vidi ugovor)

2. Smolčić ugostiteljstvo, Čepin, Psunjska 39, 031/297-742, OIB 66132297063, vidi ugovor

E) Razne uslužne i druge djelatnosti

1. Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 282, tel. 01/6004-230, OIB 22694857747

a) usluge svih vrsta osiguranja za koje je kao društvo registrirano

b) autoodgovornost — plaćanje premije u 10 jednakih mjesečnih obroka, kasko osiguranje motornih vozila, osiguranje imovine

c) tehnički pregledi i registracija vozila

2. K.M.S. PVC i ALU Stolarija d.o.o. Breznica, Breznica 82, tel. 01/2063-501, faks 01/2063-502 — potpisivanje ugovora isključivo s klijentom s kojim se definiraju uvjeti za izvedbu pojedinih radova (vidi prilog)

3. Vodoinstalaterski servis »Pipa«, Zagreb, Jačkovina 101, 01/3453-125, 091/2477-099, 098/2477-709 — 20% popusta na gotovinsko plaćanje usluga i 10% popusta na kartično plaćanje usluga

4. Robni terminali, Zagreb-Žitnjak, M. Čavića 8, 01/2411-542

5. Croatia Records, Zagreb, Makarska 3, tel. 01/2900-866, OIB 45495790992 — 25% rabata na ukupnu vrijednost kupljene robe

6. Hrvatska riznica, umjetnička galerija Panton, Ilica 14, tel. 01/4833-052, OIB 49565449444 — 10% popusta na cjelokupni umjetnički asortiman

7. HŽ-Putnički prijevoz d.o.o. Zagreb, Antun Mihanovića 12, tel. 01/3782-555

8. KIKA namještaj d.o.o. Zagreb, V. Škorpika, tel. 01/5499-201 — 10% popusta

9. Elektroinstalacije FIMD d.o.o., Zagreb, 099/5549-211, 099/8001-600 — 10% popusta na sve usluge

10. VEKA-ING d.o.o. Zagreb, Branimirova 189, 01/2342-525 — 5% popusta na cijenu i servisiranje klima-uređaja

11. Auto-moto klub Maksimir, Zagreb, tel. 01/2304-029, mob. 098/9121-536 — 50% popusta za članove starije od 65 godina i za mlađe s najmanje 50% invalidnosti, besplatna tehnička kontrola te 10-20% popusta na cijene servisa i popravaka vozila

12. Guma centar, Zagreb, Gospodarska 70, 01/3464-600, 01/3435-975 — prodaja nizozemskih auto-guma »Verdestein« uz popust 15% za kartično i 20% za gotovinsko plaćanje uz besplatnu montažu i balansiranje

13. Mikronis, Zagreb, Nova cesta 166, 01/3033-102, 091.4244-090 — 5% popusta pri gotovinskom plaćanju na cjelokupni asortiman kompjutorske i druge opreme

14. EP Systems (prodaja i servis kompjutorske opreme), Zagreb, Perjavica 14, 098/669-632 — 20% popusta na gotovinsko plaćanje svih servisnih usluga

15. Odvjetnički ured Ljiljana Sinanović, 52440 Poreč, N. Tesle 8/1, tel/faks: 052/

451-232, 098/9385-977 — 25% popusta na gotovinsko plaćanje.

16. Staklarska radionica Milić, Zagreb, Stenjevec trg 3, 01/3734-460 — 10% popusta

17. Kino Europa, Zagreb, Varšavska 3, 01/4872-888 — 40% popusta na cijene ulaznica za sve redovite projekcije

18. »Novi list«, Rijeka, 051/650-043, 099/2102-280. Za 10% povoljnije cijene u odnosu na cijene za ostale pretplatnike i besplatna dostava

19. Mjesečnik Srpskog narodnog vijeća »Novosti«, Zagreb, 01/4886-365 — 20% popusta na cijene godišnje pretplate

20. Politički tjednik »Aktual« Zagreb, tel. 01/8892-555 — 10% dodatni popust za članove SUH-a (ukupno, npr. 40% godišnje) i besplatna dostava

21. Dnevne poslovne novine »Business.hr«, Zagreb, 01/8892-560 — 20% popust

22. Nogometni klub »Inter« Zapešić, V. Novaka bb, tel. 01/4001-100 — 50 besplatnih ulaznica za članove SUH-a na svakoj službenoj utakmici

23. Nogometni klub Lokomotiva Zagreb, tel. 01/2386-132 — godišnja ulaznica za 50 kn

24. »Glas Istre« — dodatni popust za članove SUH-a od 10%

25. Agencija VitaPerfectus d.o.o., Zagreb — pretplata na razne novine 01/7890-580, 091/2333-227, 099/6706-750

Članice i članovi SUH-a na prodajnim mjestima i uslužnim radionicama navedenih poslovnih partnera obvezni su predložiti svoju člansku iskaznicu SUH-a (kao dokaz članstva) i svoju osobnu iskaznicu.

Milica Čavkić, zamjenica predsjednika SUH-a — koordinatorica

HPB Domaći računi za umirovljenike

Nenamjenski krediti, sada i u kunama!

Na **HPB Domaći tekući račun** mirovina uvijek i oduvijek sjeda prvog u mjesecu, ali to je samo dio naše bogate ponude za umirovljenike koja vam omogućuje odabir između povoljnih nenamjenskih kredita uz valutnu klauzulu, ali i novih kredita u kunama, bez valutne klauzule uz istu kamatnu stopu. Da, u kunama, baš popust vaše mirovine! Pronađi nas možete uvijek i posvuda, u našim poslovnicama, te u svim uredima Hrvatske pošte. Umirovljenici znaju zašto biraju HPB.

HRVATSKA POSTANSKA BANKA

Moja banka.

HPB Domaći računi